

"ישיבישע בלאט" "לאמדעס" ב"דף היומ" בשו"ת ומ"מ

דף יב.

1. לא אמרין דילמא מהדר אפיה ישראל ושדי עכו"ם נבילה בקדירה, עי' תוס' ד"ה ושדי שהוכיחו מלקמן ל: שבמקום שאין לו רווח לגוי אין חוששין ולכן העמידו פה במחליף חתיכה כחושה בשמינה, ויל"ע דהתם מוכח דכשמפסיד הגוי אינו מחליף, אבל כשאין רווח ואין הפסד אולי מחליף?
2. אבל מעיין דאיכא סכנת נפשות לא, צריכא, וצ"ע דכיון דכל האיסור משום מראית העין היכן נצטוינו למסור את הנפש על כך?

רבה בר עולא אמר וכו', לרש"י רבה בר עולא סובר שחוששין ביום אידם גם חוצה לו (ע"ע רמב"ן), ובר"ן (על הרי"ף) פירש שפשיטא ליה להיפך.

פרצופות המקלחין מים לכרכין, ולא הוזכר שהם לפני ע"ז, עי' ב"ח יו"ד קנ' שהביא מהרמב"ם ע"ז ג' ח' דאיירי גם בע"ז, ועיי"ש עוד למה נקט כרכין ולא כפרים ע"ע דרישה שם.

ע"ב

1. לא ישתה אדם מים בלילה מפני סכנת שברירי, והנה דעת הרמב"ם (רוצח יא' ו') שדין שתיית מים מהנהרות מפני חשש עלוקה הוא רק בלילה, וא"כ מה נוסף בחשש שברירי?
2. דקא מתהני מריחא, וקשה הא אינו מתכוון מותר (פסחים כה:): לדעת ר"ש שהלכה כמותו?

מפני הסכנה, והאם איסור שמירה מהסכנה הוא מה"ת או דרבנן, עי' רמב"ם רשמי"ה"נ יא' ד-ה לשונות סותרים בזה, ועי' לבוש יו"ד קטז א', ועי' פרמ"ג או"ח קעג' משב"ז א' האם יש בזה דין ספק ספיקא לקולא, ועי' טל וש"ך יו"ד קטז ב' האם יש בזה דין ביטול ברוב.

עיר שיש בה, ושיטת רש"י כאן דאיירי אפילו ביום אידם, וכל האיסור במו"מ אתם הוא רק למכור ולא לקנות, ועי' תוס' וראשונים כאן מה שהקשו על רש"י והעמידו את המשנה ביריד וכו', ובמה שכתבו התוס' דרש"י חזר בו ממה שכתב בדף ב. עיין מהרש"א.

תוד"ה אלא, עי' קושיות רעק"א בגליון הש"ס ועי' קה"י, ובעיקר היסוד של תוס' שבע"ז לוקה אף שלא כדרך הנאה, עי' מנחת חינוך שיש ראייה לזה מדברי הרמב"ם ע"ז ז' טו' שבע"ז לוקה על כל שהוא עיי"ש.

התשובות

השתדלנו להביא את תמצית דברי המפרשים, מלבד אלו המובאים בגמ' כמו תוס', מהרש"א רש"ש וכדו'

1. כן העיר בגליון מהרש"א יו"ד קיח' י', וכתב דכל מקום דליכא שום רווח, הטירחא להחליף היא חשיבא ההפסד.
2. באמת כן הוכיח מכאן הרשב"א לאסור להתכופף בפני ע"ז אפילו במקום סכנה, והשווה זאת למבואר בפסחים כה. דאין מתרפאים בעצי אשירה, ועי' בר"ן (על הרי"ף) שהשיג עליו, וביאר דהכא אינו סכנה רק עלול לבוא לידי סכנה אם לא ימצא בהמשך מעיין אחר, ובמנחת חינוך מחלק בין נראה כמשתחוה שהיא עבודה לנראה כמנשק מותר, ובגר"א (יו"ד קנ' ד') הוכיח כהרשב"א מדין ימות ואל תספר עמו מאחורי הגדר, וכן הביא המקור חיים שם ראייה לזה ממעשה דאשה ושבעת בניה (גיטין נז:), ועי' אור שמח ע"ז ג' ח', דלהשתמש בע"ז חמור ממה שכופין אותה לעובדה, ואעפ"כ חילק בין כשנצרך בדווקא לע"ז, לכשלא נצרך רק הביאו לו ע"ז.

ע"ב

1. לפי רש"י משום שברירי נאסר גם מהכלים לשתות, אמנם לתוס' זהו רק מהנהרות ואגמים, וביאר הדרכי תשובה יו"ד קטז' סח' דהנ"מ תהיה בלשתות דרך מסננת, שאין חשש עלוקה, או באומר קודם את הלחש שאין חשש שברירי.
2. תירץ הרמב"ן דחיישינן שמתוך טרדתו יבוא להנות ויעבור על לאו חמור של "לא ידבק" או דכאן קאי לחכמים, והר"ן כתב דהכא הוי פסיק רישא ד אף לר"ש אסור, ועי' קובץ שיעורים ח"ב כג' דבאיסור הנאה לא ברור שפסיק רישא אסור דהכוונה היא מגדירה את ההנאה עיי"ש.

לע"נ רבי חיים בן ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשע"ח

להנצחות והארות 0527652935, או 7652935@gmail.com לקבלת הדף במייל שלח בקשה לכתובת זו, והדף יישלח אליך בל"ג מידי יום.

חדשו נפתח קו טלפון בו ניתן לשמוע את השאלות והתשובות מידי יום-יום 0795255901

השאלות ינתנו מידי בוקר - התשובות, בשעות בקרוב יהיה ניתן להשאיר תשובות.